

travelbook

Katalonia

Barcelona, Costa Brava
i Costa Dorada

PRZY
ZAKUPIE
**ebook
gratis**

Bozdoma

ERGO
HESTIA

**Ubezpieczenie
w podróży**

Autorka przewodnika: Dominika Zaręba

Konsultacja minirozmówek polsko-hiszpańsko-katalońskich: Judith Gil

Redaktor prowadzący: Agnieszka Krawczyk

Opracowanie kartograficzne: Małgorzata Czopik, Anna Filak, Dawid Kwoka

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

OSM (<http://www.openstreetmap.org>)

Projekt okładki: ULABUKA

Skład: Iwona Baturó | baturó.pl

W publikacji wykorzystano fotografie udostępnione przez:

© Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona – Costa Daurada

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorka oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorka oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beka2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie II

ISBN: 978-83-283-2368-1

Copyright © Helion, 2017

• Kup książkę	• Księgarnia internetowa
• Poleć książkę	• Lubię to!
• Oceń książkę	Nasza społeczność

Spis treści

ATRAKcje KATALOŃSKIEGO WYBRZEŻA	8
INFORMACJE PRAKTYCZNE	13
ZAPROSZENIE DO KATALONII	14
PRZED WYJAZDEM	15
Wybór czasu podróży	15
Źródła informacji	15
Formalności	18
DOJAZD	19
Podróż samolotem	19
Podróż autokarem, samochodem, koleją i promem	19
NA MIEJSCU	21
Komunikacja	21
Noclegi	23
Wyżywienie	24
INFORMATOR A-Z	25
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	31
KRAJOZNAWCZE ABC	33
Położenie	33
Ukształtowanie powierzchni	33
Klimat	34
Przyroda i jej ochrona	36
SPOŁECZEŃSTWO	43
Język	43
KULTURA I SZTUKA	44
Sztuka prehistoryczna	44
Starożytność	44
Sztuka średniowiecza	45
Renesans i barok	47
Sztuka XIX wieku	48
Wiek XX i XXI	49
FIESTY I TRADYCYJNE ŚWIĘTA	51

► Kalendarz fiest	52
KUCHNIA	59
ZWIEDZANIE KATALONII	63
BARCELONA	65
Historia	65
Stare Miasto (Ciutat Vella)	67
Wybrzeże – Port Vell, Barceloneta i Sant Martí	88
Eixample i Gràcia	91
► Tajemnice Sagrada Família	102
Montjuïc i Sants	107
Inne ciekawe zakątki Barcelony	112
Okolice Barcelony	120
COSTA BRAVA	129
Figueres	131
Wybrzeże Portbou – Port de la Selva	135
► Salvador Dalí i surrealizm	136
Cadaqués i okolice	141
Roses	146
Empúriabrava i Castelló d'Empúries	149
L'Escala i Ruines d'Empúries	151

Girona _____	154
Púbol _____	161
L'Estartit i Torroella de Montgrí _____	163
Begur i okolice _____	165
Wybrzeże Palafrugell _____	170
Palamós i Sant Antoni de Calonge _____	174
Platja d'Aro i okolice _____	177
Sant Feliu de Guíxols _____	180
Tossa de Mar _____	183
Lloret de Mar _____	189
Blanes _____	194
COSTA DORADA I DELTA EBRO _____	199
Tarragona i okolice _____	200
Wybrzeże na północny wschód od Tarragony _____	210
Monestir de Poblet i szlak cysterski _____	215
Reus _____	218
Wybrzeże na południowy zachód od Tarragony _____	222
Wybrzeże delty Ebro i dolina Ebro _____	230
MINIROZMÓWKI POLSKO-HISZPAŃSKO-KATALOŃSKIE _____	239
INDEKS _____	246
AUTORKA PRZEWODNIKA _____	247

Atrakcje katalońskiego wybrzeża

BARCELONA I OKOLICE

Zabytki katalońskiej secesji wpisane na Listę UNESCO

Barcelonę rozsławiły dzieła wybitnego architekta Antoniego Gaudiego na czele z legendarną, wciąż niedokończoną Świątynią Świętej Rodziny Sagrada Família, bajkowym Parc Güell i niezwyklejmi domami-pałacami – Casa Milà, Casa Battló i Casa Vicens. Wśród secesyjnych zabytków wyróżniają się także projekty Lluisa Domenech i Montaner, jak niezwykle Pałac Muzyki Katalońskiej (Palau de la Música Catalana) i szpital św. Pawła (Hospital de Sant Pau).

Spacer uliczkami Starego Miasta i poznanie klimatu czterech dzielnic o różnym charakterze – Barri Gòtic, La Ribera i Casc Antic, La Rambla oraz El Raval

Stare Miasto – Ciutat Vella – to płątana uliczek, zaułków i placów, zabytkowych kamienic i budowli reprezentujących style architektoniczne od średniowiecza po secesję. W tej tętniącej życiem historycznej części miasta, zwłaszcza przy barcelońskiej Rambli, znajdziemy najwięcej kawiarni, barów, restauracji, sklepów z pamiątkami, antykami i książkami, galerii sztuki... Nie można pominąć wizyty na największym targu żywności w Barcelonie – klimatycznym Mercat de la Boqueria.

Kup książkę

Poleć książkę

Stary Port i wybrzeże Barcelony – w śródziemnomorskim klimacie

Na wybrzeżu Barcelony czuje się bryzę morską i wolniejszy rytm życia. Rambla del Mar – molo wchodzące do morza, romantyczny Port Vell pełen łodzi rybackich i jachtów, wreszcie kolorowa dzielnica Barceloneta z długą, piaszczystą plażą ciągnącą się aż do nowoczesnego Port Olímpic. Atrakcją jest przejażdżka panoramiczną kolejką linową z 1931 r. – Transbordador Aeri de Port de Barcelona.

Muzea sztuki Barcelony

Miłośnicy sztuki powinni odwiedzić słynne muzea – jak Muzeum Narodowe Sztuki Katalońskiej (Museu Nacional d'Art de Catalunya MNAC) w Montjuïc, Muzeum Sztuki Współczesnej (Museu d'Art Contemporani de Barcelona MACBA) w El Raval, Museu Picasso w La Ribera oraz Fundació Joan Miró w Montjuïc.

Montserrat – duchowe centrum Katalonii

Niezwykła postrzępiona góra, gdzie schronił się klasztor Benedyktynów – sanktuarium Czarnej Madonny z Montserrat, patronki Katalonii – leżąca ok. 50 km na północny zachód od Barcelony, jest mistycznym miejscem dla Katalończyków.

Aleja i wzgórze Tibidabo

Będąc nawet krótko w Barcelonie, warto wybrać się do położonej poza centrum części masta, przez którą prowadzą bohaterowie powieści Carlosa Ruiza Zafona: *Cień wiatru* i *Gra Anioła*. Pełna niezwykłych willi i pałaców jest aleja Tibidabo; zabytkowy niebieski tramwaj od blisko stu lat mknie przez zakręty tej czarodziejskiej ulicy. Trzeba też wspiąć się lub wjechać kolejką na wzgórze Tibidabo, najwyższe w Barcelonie, które wieńczy najdziwniejszy w mieście kościół Temple Expiatori del Sagrat Cor. Obok mieści się wesołe miasteczko Parc d'Atraccions Tibidabo, jedno z najstarszych na świecie.

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Barcelona

Barcelona, drugie miasto Hiszpanii i nie-zwykła stolica Katalonii, leży na wybrzeżu Morza Śródziemnego pomiędzy deltami rzek Llobregat i Besòs oraz masywem Collserola z najwyższym szczytem Tibidabo (512 m n.p.m.).

Miasto olśniewa przede wszystkim bogactwem architektury i sztuki różnych epok, zwłaszcza secesyjnej, zwanej *modernisme catalán*, której prekursorem był genialny Antoni Gaudí. Cały świat przyjeżdża tu, by zobaczyć Sagrada Família i poznać tajemnice wciąż niedokończonej świątyni. Dzieła Gaudiego i drugiego geniusza epoki, Lluísa Domènech i Montanera, położone w większości w dzielnicach Eixample i Gràcia, znalazły się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Życie towarzyskie i turystyczne miasta toczy się w uliczkach starego miasta, artystycznych kawiarniach i barach średnowiecznych dzielnic Barri Gòtic i La Ribera oraz undergroundowej i nieco dekadentkiej dzielnicy El Raval znanej z intensywnego życia nocnego.

Barcelona to także morze – miasto jest zwrócone twarzą do niego i wspaniale z nim zintegrowane – i zapewne pamięta czasy, kiedy była europejską potęgą morską w basenie Morza Śródziemnego. Na wybrzeżu w Port Vell czy Barcelonecie pocujemy klimat, zapachy i smaki łącznie śródziemnomorskie, ogarnie nas leniwa atmosfera plaży i barów *chiringuitos*.

Nie możemy pominąć też odwiedzenia jednego z barcelońskich kolorowych targów, na czele ze słynnym Mercat de la Boqueria przy Rambli, gdzie poznamy *genius loci* Barcelony.

Barcelona – fakty

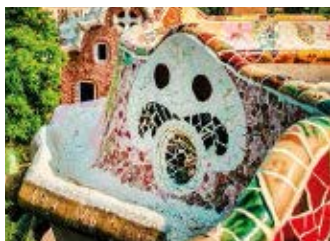
- ◆ **Liczba mieszkańców:** ponad 1,6 mln, w całej metropolii żyje dwa razy więcej osób
- ◆ **Patronka miasta:** Matka Boska Łaskawa – Nostra Senyora de la Mercé – Verge del la Mercé (hiszp. Virgen de la Merced)
- ◆ **Znani mieszkańcy:** artyści – Pablo Picasso, Joan Miró, Antoni Tàpies; pisarze i poeci – Joan Maragall, Joan Brossa; architekci – Antoni Gaudí, Lluís Domènech i Montaner
- ◆ **Obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO:** Sagrada Família, Casa Milà – La Pedrera, Casa Batlló, Palau Güell, Casa Vicens, Parc Güell, Palau de la Música Catalana, Hospital de Sant Pau, Colonia Güell

HISTORIA

Prawdopodobnie pierwszą nazwę dzisiejszej Barcelonie – **Barkeno** – nadali w VI w. p.n.e. Iberowie. Za panowania Oktawiana Augusta (63–14 p.n.e.), ok. 10 r. p.n.e., w miejscu dzisiejszej dzielnicy gotyckiej Barcelony powstaje **kolonia rzymska – Colonia Iulia Augusta Paterna Faventia Barcino**. W 415 r. Barcelona zostaje zdobyta przez Wizygotów.

Muzułmanie podbijają miasto w 717 lub 718 r. W 801 r. do Barcelony wkracza Ludwik Pobożny, syna Karola Wielkiego i ustanawia **Hrabstwo Barcelony**. Państwo muzułmańskie al-Andalus nie daje jednak za wygraną

– najbardziej krwawe są ataki Almanzora, który w 985 r. łupi Barcelonę.

Znaczenie politycznej i gospodarczej roli Barcelony spada po **zjednoczeniu Aragonii z Kastylią** w 1479 r. Dodatkowym czynnikiem upadku jest odsunięcie się szlaków handlowych z basenu Morza Śródziemnego w związku z odkryciem Ameryki.

Od XVII w. Barcelona staje się centrum **separatyizmu katalońskiego**. Początki

odrodzenia gospodarczego Barcelony sięgają końca XVIII w. Bogaci się burżuazja przemysłowa, finansowa i handlowa, tworząc nową wpływową warstwę społeczną. Rozwija się ruch oświatowo-kulturalny zwany **Renaixença**, będący odrodzeniem kultury katalońskiej we wszystkich dziedzinach sztuki. Barcelona staje się także centrum artystycznym Europy, w którym rodzi się i rozkwita architektura i sztuka secesyjna – *modernisme catalán*. W ramach planu wielkiego rozszerzenia miasta, po zburzeniu średniowiecznych murów miejskich, powstaje nowoczesna dzielnica Eixample. Wreszcie ogromnym impulsem do rozwoju miasta jest prestiżowa **Wystawa Światowa** (Exposición Universal), której gospodarzem zostaje Barcelona w 1888 r. Przebudowano Parc de Ciutadella, odnowiono nabrzeże miasta od Parc de Ciutadella po Ramblę i wzniesiono pomnik Kolumba. Główne ulice Barcelony zostają zelektryfikowane. Wystawę odwiedza wówczas 400 tys. osób.

Drugą falą rozwoju przestrzennego miasta i nowych imponujących inwestycji jest kolejna **Wystawa Światowa**, organizowana w 1929 r., w efekcie której urbanizuje się część miasta Sants-Montjuïc, powstaje Palau Nacional z bijącą poniżej Magiczną Fontanną, pawilony targowe, teatry.

W 1931 r. ma miejsce proklamowanie **Republiki Katalonii**, a Barcelona staje się siedzibą władz autonomicznej Katalonii (Generalitat). W czasie hiszpańskiej wojny domowej Katalonia opowiada się za Republiką i daje schronienie rządowi republikańskiemu, który urzęduje w Barcelonie. Mają miejsce gwałtowne wystąpienia rewolucyjne i krwawe walki. 26 stycznia 1939 r. W 1940 r. w twierdzy Castell de Montjuïc zostaje stracony szef republikańskiego rządu Katalonii – Lluís Companys, który schwytany przez gestapo, zostaje wydany Hiszpanii i generałowi Franco. W Barcelonie powstają podziemne ruchy artystyczne, z których jednym z najważniejszych jest **Dau al Set**, a jego liderami m.in. poeta Joan Brossa oraz malarz i rzeźbiarz Antoni Tàpies.

Kiedy w 1977 r. Katalonia odzyskuje autonomię polityczną i kulturalną, Barcelona zostaje stolicą katalońskiej wspólnoty autonomicznej.

STARE MIASTO (CIUTAT VELA)

Barri Gòtic

Barri Gòtic, czyli dzielnica gotycka, ciągnie się od Plaça de Catalunya po port. Jest to część dawnego średniowiecznego miasta, które do połowy XIX w. było otoczone pierścieniem murów obronnych. Bramą do dzielnicy gotyckiej jest **Plaça de Catalunya** – ruchliwy i największy w Barcelonie „plac Katalonii” o powierzchni 5 ha, który oddziela stare

▲ Gotyckie gargulce katedry

miasto od znanej z secesyjnej architektury dzielnicy Eixample. Jego uroczysta inauguracja miała miejsce w 1927 r. Jest dziś ważnym węzłem komunikacyjnym, a także centrum biznesu, turystyki i kultury.

Sercem Barri Gòtic jest plac **Pla de La Seu** z gotyką ★ **Katedrą Barcelony** ⓘ **Catedral de Barcelona, Pla de la Seu**; www.catedralbcn.org; zwiedzanie codz. 8.00–19.30, sb.–nd. do 20.00; wstęp płatny 7 EUR w godzinach 13.00–17.00 (pn.–sb.) i 14.00–17.00 (nd. i św.), w pozostałych godzinach – gratis. Oddzielne zwiedzanie dachu – wjazd windą 3 EUR lub chóru – 3 EUR. Msze św. w jęz. hiszpańskim lub katalońskim – pn.–pt. w Capilla del Santísimo, godz. 9.00, 10.00, 11.00, 12.00 i 19.00, sb. 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, nd. i święta w głównym ołtarzu Altar Mayor, godz. 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 18.00 i 19.00 – a oficjalnie La Catedral de la Santa Creu i Santa Eulàlia. Katedra wznoszona była od końca XIII do połowy XV w. Monumentalna budowla mierzy 90 m długości i 40 m szerokości, składa się z kościoła i krużganków klasztornych (Claustre) doskonale ze sobą splecionych architektonicznie. Początki

▲ Gotyckie wnętrze katedry w Barcelonie

powstania katedry sięgają czasów króla Katalonii Jakuba II i roku 1298, chociaż najstarszą jej częścią jest wchłonięta przez katedrę wcześniejsza romańska kaplica Capella de Santa Llúcia (poświęcona już w 1058 r.).

Pod koniec XIX w. postanowiono wykończyć główną fasadę świątyni (Portal Principal) i rozpisano konkurs, którego warunkiem było nawiązanie do gotyckiego charakteru budowli. I tak powstała neogotycka fasada

udekorowana postaciami aniołów i świętych z dwoma wieżami, inspirowana projektem francuskiego architekta Carlesa Galtés de Ruan z 1408 r. Oprócz bramy głównej są jeszcze cztery bramy, z których najstarszy jest Portal de San Ivo, przez 500 lat główne wejście do katedry, reprezentujący klasyczny kataloński gotyk.

Wnętrze świątyni, w dominującym stylu katalońskiego gotyku, tworzą: trzy

jednakowej wysokości nawy z najszerszą nawą główną, prezbiterium z chórem kapłańskim i głównym ołtarzem oraz 28 kaplic w bocznych nawach i za ołtarzem. Cienkie kolumny, ostre łuki, okna z witrażami – to wszystko oddaje wrażenie lekkości, wznoszenia się ku niebu. Piękne są bogato rzeźbione XV-wieczne ławki w chórze kapłańskim (Cor Capitular) zwane stallami, ozdobione herbami rycerzy i władców europejskich. W ołtarzu głównym (Altar Major) warto zwrócić uwagę na rzeźbę autorstwa znakomitego katalońskiego rzeźbiarza Federico Marés z 1976 r. przedstawiającą podniesienie krzyża z sześcioma aniołami. Po prawej stronie wejścia do świątyni w dawnym kapitułarzu mieści XVI-wieczny krucyfiks z Lepanto, który miał zdobić dziób statku samego dowódcy Juana de Austria (nieślubnego syna Karola I) w bitwie pod Lepanto (1571 – jedna z najbardziej krwawych bitew morskich pomiędzy chrześcijanami a muzułmanami).

Obowiązkowe jest zwiedzenie średniowiecznych krużganków (Claustre) z zielonym ogrodem, fontannami i gęśmi św. Eulalii. Mieści się tu niewielkie **Muzeum Katedralne** (Museu de la Catedral), gdzie zobaczymy m.in. *Pietę* (*La Piedad*) – dzieło

Święta Eulalia

Patronką katedry i jednocześnie jedną z patronek Barcelony jest św. Eulalia. Żyjąca w Barcelonie ok. 300 r., zasłużyła się obroną chrześcijan przed prześladowaniami okrutnego Decjana, wysłannika cesarza Dioklecjana, który skazał ją na tortury i śmierć przez ukrzyżowanie. Zgodnie z legendą trzynastoletnia dziewczyna była przed śmiercią poniżana i obnażona publicznie, jednak śnieg, który niespodziewanie spadł, zasłonił jej ciało. Szczątki świętej znajdują się w krypcie pod prezbiterium (Cripta de Santa Eulàlia) w ozdobnym średniowiecznym sarkofagu, wykonanym z alabastru. Na pamiątkę św. Eulalii, młodej pasterki, w ogrodzie w średniowiecznych krużgankach od lat mieszka 13 białych gęsi.

malarza hiszpańskiego Bartolomé Bermejo z 1490 r.

W pobliżu katedry warto zaglądnąć na **Plac Nova de Barcelona**, przy którym zachowały się fragmenty dawnej antycznej

▲ *Bàrcino* Joana Brossy

bramy miasta z dwoma wieżami dobudowanymi w XII w. Zwróćmy też uwagę na współczesną rzeźbę **Bàrcino** – jest to dzieło tzw. poezji wizualnej katalońskiego poety Joana Brossy. Plac Nowy wyróżnia także ciekawa współczesna budowla – **Col·legi d'Arquitectes de Barcelona** ze zdobiącym ją z trzech stron „rysunkowym” fryzem zaprojektowanym przez Pabla Picassa, a wykonanym przez norweskiego artystę Carla Nesjar.

Po drugiej stronie placu katedralnego wznosi się gotycki pałac **Casa de l'Ardiaca**, dawna siedziba archidiakona, z renesansową fasadą wzniesioną na murach rzymskich. Piękne późnogotyckie patio z fontanną pośrodku reprezentuje tzw. gotyk płomienny wyróżniający się m.in. falistą ornamentyką. Zwróćmy uwagę także na fasadę pałacu – w 1895 r. wybitny kataloński architekt Lluís Domènech i Montaner (zob. s. 92) zaprojektował skrzynkę pocztową z marmuru udekorowaną typowymi dla secesji motywami przyrody. Pracę zamówił u architekta związek adwokatów,

▲ Palau Reial Major

Joan Brossa (1919–98)

Jeden z najoryginalniejszych twórców powojennej Hiszpanii był autorem tzw. poezji wizualnej i scenicznej. Jego wiersze-rzeźby można zobaczyć np. przy Plaça Nova w Barcelonie – **Bàrcino** – wiersz miejski w dzielnicy gotyckiej, a także w Eixample u zbiegu Passeig de Gràcia i Gran Vía Corts Catalanes – wiersz-rzeźba *W hołdzie książce* (*Homenatge al llibre*). Był artystą wszechstronnym – uprawiał poezję, prozę, sztukę teatralną, zajmował się grafiką, instalacjami, próbował przekraczać granice między różnymi formami sztuki. Zob. www.fundaciojoanbrossa.cat.

stąd trzy jaskółki mają oznaczać wolność prawa, a żółw symbolizuje ciężkie procedury prawne i biurokratyczne.

Prawdziwą gratką dla pasjonatów historii będzie **Plaça del Rei**, czyli plac Króla. Zespół zabytkowy **Conjunt Monumental de la Plaça del Rei** tworzy kompleks budowli dawnego Pałacu Królewskiego, który od XIII do początków XV w. był siedzibą hrabiów Barcelony i królów Aragonii, oraz fragmenty rzymskiego miasta. Znajdziemy tu imponujące ★ **Muzeum Historii Barcelony** ⓘ **Museu d'Història de Barcelona MUHBA**, Plaça del Rei bez nr.; www.museuhistoria.bcn.cat; czynne wt.–sb. 10.00–19.00, nd. 10.00–20.00, święta 10.00–14.00; wstęp 7 EUR, bilet ulgowy 5 EUR. Temple d'August, c. Paradís 10; czynne pn. 10.00–14.00, wt.–sb. 10.00–19.00, nd. 10.00–20.00; wstęp gratis. Wizyta obejmuje zwiedzanie ruin rzymskich odkrytych w podziemiach pod Plaça del Rei i Plaça de l'Àngel oraz najważniejszych części Pałacu Królewskiego. Archeologiczne wykopaliska o powierzchni 4000 m² znajdujące się pod

placem to pozostałości głównie z okresu I w. p.n.e.–VII w. Ukazują one Barcelonę jako kolonię rzymską założoną za panowania Oktawiana Augusta w 10 r. p.n.e., później biskupstwo i wreszcie stolicę państwa Wizygotów. Wizyta w podziemiach to spacer ulicami rzymskiego miasta, z pozostałościami łaźni, kanalizacji, farbiarni i pralni z II w., solarnią ryb z III w., wytwórnią garum, przechowalnią wina, która mogła pomieścić do 10 tys. litrów napoju bogów, a także mozaikami i pamiątkami pierwszej społeczności chrześcijańskiej Bàrcino.

Pałac Królewski (Palau Reial Major), wcześniej zwany Palau Condal, pochodzący z XI w., reprezentuje ciekawy styl architektury romańskiej i gotyckiej. Najpiękniejszą jego częścią jest Saló del Tinell, gotycka sala z XIV w., której sufit zawieszono na sześciu łukach o wysokości 17 m. Jest uznawana przez znawców architektury za jedno z najpiękniejszych zachowanych dzieł świeckiej architektury gotyckiej w Europie. W tej także sali miała mieć miejsce audyencja Krzysztofa

Kolumba po powrocie z pierwszej wyprawy do Ameryki u Królów Katolickich.

Zwiedzimy także **kaplicę św. Agaty** (Capella de Santa Àgata) z 1302 r., wybudowaną w stylu gotyku katalońskiego. Z kaplicy schodami można dostać się na XIV-wieczną **wieżę króla Marcina** (Torre del Rei Martí) z punktem widokowym na stare miasto. Król Marcin I Ludzki (1356–1410), król Aragonii i hrabia Barcelony, znany był z przyjaźni z pisarzami i wypraw przeciwko muzułmańskim piratom rozbijającym się po Morzu Śródziemnym. Częścią muzeum są także resztki rzymskiej świątyni Augusta z I w. p.n.e. z czterema kolumnami w stylu korynckim, dedykowanej cesarzowi Oktawianowi Augustowi – **Temple d'August**. Znajdziemy je w zaułku uliczki Paradís, wewnątrz patio średniowiecznej kamienicy.

Swoistym centrum politycznym Barcelony jest dostoyny **plac św. Jakuba** (Plaça de Sant Jaume) z powiewającymi dumnie flagami Katalonii, Hiszpanii i Barcelony. W czasach antycznych w tym miejscu było forum

▲ Fryz projektu Pabla Picassa w Col·legi d'Arquitectes

▲ Główna fasada Ratusza Miejskiego – Casa de la Ciutat

rzymskie – czyli najważniejszy plac miasta i ośrodek życia publicznego i politycznego. Jedno skrzydło placu zajmuje budynek **Ratusza Miejskiego** 📍 **Casa de la Ciutat**, **Plaça de Sant Jaume 1**; zwiedzanie w nd. 10.00–13.30 lub z przewodnikiem po umówieniu się, hszp. Ajuntament de Barcelona. Reprezentuje różne style architektoniczne, a początki jego powstania sięgają 1369 r. Neoklasyczną fasadę główną z 1847 r. zaprojektował kataloński architekt Josep Mas i Vila. Dwie rzeźby dłuta Josepa Bovera przedstawiają króla Jakuba I (który założył Radę Stu, pierwszą formę rady miejskiej sprawującą rządy do 1714 r.) oraz członka Rady Stu i wybitnego barcelończyka – Joana Fivellera. Od strony Carrer de la Ciutat można zobaczyć oryginalną fasadę gotycką z 1399 r. (nad jej główną bramą widać pośrodku herb króla Aragonii Piotra III, a po bokach herby Barcelony). Największą perłą wnętrza ratusza jest gotycka **Saló de Cent**, czyli sala Rady Stu z XIV w., zaprojektowana przez średniowiecznego architekta katalońskiego Pere Llobeta (twórcy także fasady gotyckiej). Piękna jest **Saló de Cròniques**, czyli Sala Kronik,

udekorowana malowidłami ściennymi Josepa Maria Sert (1874–1945), znanego z fresków malarza rodem z Barcelony. Hol główny i gotyckie schody ratusza tworzą prawdziwą galerię sztuki z rzeźbami takich katalońskich artystów jak Josep Llimona, Josep Maria Subirachs, Frederic Marès czy Joan Miró.

Naprzeciwko ratusza wznosi się **Palau de la Generalitat** 📍 **Plaça de Sant Jaume 4**; www.president.cat; wizyty grupowe po umówieniu się – siedziba Autonomicznego Rządu Katalonii. Wyróżnia się renesansową fasadą (z 1596 r., projektu katalońskiego architekta Pere Blai), a także mozaiką różnych elementów gotyckich, gotyku płomiennego, renesansowych i barokowych. Główną fasadę, na wysokości balkonu, zdobi rzeźba św. Jerzego (Sant Jordi) walczącego ze smakiem, patrona Katalonii. Sam balkon zapamiętał ważny historyczny moment, kiedy to po śmierci dyktatora gen. Franco Katalonia odzyskała autonomię polityczną i kulturalną, a dawny prezydent – Josep Tarradellas – w 1977 r. wypowiedział historyczne słowa: „Catalans, ja sóc aquí!” (Katalończycy, już tu jestem!).

El Call – średniowieczna dzielnica żydowska

El Call była ważnym miejscem kulturowym i handlowym Barcelony w XI–XIV w., zamieszkałym przez kupców, rzemieślników, winiarzy, a także lekarzy i uczonych. Obejmowała niewielki obszar pomiędzy dzisiejszymi Carrer dels Banys Nous, Sant Sever, Bisbe i Carrer del Call. Gminę żydowską zlikwidowano w 1391 r. z powodu narastających prześladowań Żydów w Hiszpanii. Zostali oni wypędzeni z Półwyspu Iberyjskiego w latach 1492–98. Przy **Placeta de Manuel Ribé** w zabytkowym domu z XIV w. zwanym Rabin

(Rabin) lub Alquimista (Alchemik) otwarto **centrum interpretacyjne dzielnicy żydowskiej** **MUHBA El Call, czynne śr.–pt. 11.00–14.00, sb. i nd. 11.00–19.00.** Stąd można zacząć spacer przez najciekawsze miejsca i pamiątki oznaczone tablicami informacyjnymi, które pozostały po średniowiecznych Sefardzyczykach Barcelony (tak określa się Żydów sefardzskich zamieszkujących Półwysep Iberyjski, którzy posługiwali się dialektem judeo-romańskim). Przy Carrer de Marlet 5 zobaczymy pozostałości **Wielkiej Synagogi – Synagoga Major.**

Opodal placu św. Jakuba, w wąskiej gotyckiej uliczce – Carrer del Bisbe warto zwrócić uwagę na ozdobną **neogotycką galerię** – „mostek” łączący Palau de la Generalitat z przeciwnym budynkiem Casa dels Canonges. Powstał w 1928 r. jako inspiracja weneckim Mostem Westchnień, a jednym z twórców był secesyjny architekt Joan Rubió i Bellver, bliski współpracownik Antóniego Gaudiego.

Spacerując uliczkami dzielnicy gotyckiej, napotkamy mnóstwo innych zabytkowych zaułków, placów i kościołów. XIV-wieczny kościół gotycki – **Església de Santa Maria de Pino** **c. Cardenal Casañas 16 / Plaża de Sant Josep Oriol 78,** wyróżnia ogromna dekoracyjna rozeta o średnicy 10 m, jeden z typowych elementów katalońskiego gotyku. Świątynia poświęcona jest Matce Boskiej, a przymiotnik *de pino* nawiązuje do drzewa

▲ W Barri Gòtic o turystach nikt nie zapomina

▲ Neoklasycycki Plaça Reial z latarnią Gaudiego (na drugim planie)

sosny, która niegdyś tu rosła. Kościół został odbudowany po pożarze w 1936 r. W weekendy przy placu swoje prace lubią prezentować lokalni artyści.

Uroczą jest gotycka uliczka – **Carrer Petritxol** udekorowana kamienicami z XVIII i XIX w., znana przede wszystkim z galerii sztuki, kawiarni i sklepów z czekoladą i słodyczami. Warto spróbować tu hiszpańskich *churros* (kat. *xurros*) w stylu pączków podawanych z gorącą czekoladą.

Blisko Rambli leży piękny XIX-wieczny kwadratowy plac otoczony piaskowymi neoklasycystycznymi budynkami z podcieniami: **Plaça Reial**. Tętni życiem, pełen turystów, miejscowych i artystów, którzy wieczorami popisują się przed siedzącą przy kawiarnianych i restauracyjnych stolikach gawiedzią. Na środku ocienionego palmami placu stoi **fontanna „Tres Gràcies” (Trzech Wdzięków)**, a obok dwie latarnie zaprojektowane przez młodego Gaudiego.

Na krańcu dzielnicy gotyckiej już blisko wybrzeża, przy **Plaça de la Mercè**, wznosi się barokowa bazylika poświęcona patronce miasta Matce Boskiej Łaskawej – **Església de la**

Mercè. Ku jej czci w tygodniu z 24 września odbywa się jedno z największych w Barcelonie świąt – z ogniami sztucznymi, paradami gigantów i Castells (pomniki-wieże z ludźmi stojących jeden na drugim). Kościół na planie krzyża łacińskiego wyróżnia kopuła nad prezbiterium z wielką figurą Maryi, widoczną z daleka. Pełne przepychu wnętrza zdobią złożone ołtarze, mozaiki i freski oraz otoczony czcią wizerunek Matki Boskiej Łaskawej.

Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera

Ta część starego miasta odcięta jest od dzielnicy gotyckiej (Barri Gòtic) ruchliwą aleją Via Laietana i ciągnie się aż do dużej zielonej przestrzeni centrum Barcelony: Parc de la Ciutadella, dochodząc do wybrzeża z Barcelonetą. Jest to dawna dzielnica kupców, rzemieślników i klasy wyższej, która powstała ok. XIII w., w okresie rozkwitu miasta, kiedy to Barcelona musiała rozszerzyć się poza mury miejskie.

Emblematycznym zabytkiem jest wpisany na listę UNESCO ★🌀 **Pałac Muzyki Katalońskiej** 📍 **Palau de la Música Catalana**,

c. Sant Pere Més Alt bez nr., wejście c. Palau de la Música 4-6; www.palaumusica.org; zwiedzanie pałacu VII i Wielki Tydzień codz. 10.00–18.00, VIII 9.00–18.00, pozostałe miesiące 10.00–15.30; bilet 18 EUR, ulgowy 11 EUR, dzieci poniżej 10 l. gratis, genialny przykład katalońskiej secesji *modernisme catalán* (zob. s. 92) z salą koncertową, którą znawcy uważają za jedyne takie arcydzieło na świecie pod względem oryginalności, urody i wzornictwa. Od ponad 100 lat sala koncertowa tętni życiem i muzyką klasyczną oraz nowoczesną, ściągając widzów i melomanów z całego świata, dając rocznie średnio 359 koncertów. Pałac wniesiono w latach 1905–08 według projektu katalońskiego architekta Lluísa Domènech i Montaner (1850–1923), rodowitego barcelończyka. Stworzył on dzieło pełne światła i kolorów z witraży, mozaik, elementów ceramicznych, przeróżnych rzeźb w stylu secesyjnym oraz nawiązujących do

▲ Pałac Muzyki Katalońskiej, zabytek z Listy UNESCO

ornamentyki barokowej, z przewagą symboli i postaci związanych z muzyką. Mece-nasami budowy byli katalońscy przemysłowcy tekstylni. Najbardziej charakterystycznym elementem architektonicznym wnętrza **sali koncertowej** (Sala de concerts) jest odwrócona kopuła witrażowa wykonana z wielokolorowego szkła, która przedstawia chór anielski.

Najlepiej zachowaną średniowieczną ulicą Barcelony i sercem dzielnicy la Ribera jest **Carrer de Montcada**, której gotyckie pałace-rezydencje wpływowych wówczas obywateli miasta – bogatych kupców, rzemieślników i arystokracji na czele z rodziną Montcada – świadczą o bogactwie ówczesnej Barcelony, kiedy to katalońska flota wiodła prym w basenie Morza Śródziemnego. Kamienice, w większości z XIII i XIV w., kryją eleganckie i zaciszne patia, charakterystyczne dla katalońskiego gotyku.

Przy Carrer Montcada mieści się słynne **★ Muzeum Picassa** ⓘ **Museu Picasso de Barcelona**, c. Montcada 15–23; www.museupicasso.bcn.cat; czynne wt.–śr., pt.–nd. i święta 9.00–19.00, czw. 9.00–21.30; wstęp do muzeum i na wystawę czasową – 11 EUR, bilet ulgowy 7 EUR, bezpłatny wstęp dla osób poniżej 18 lat, w każdą nd. 15.00–19.00 oraz pierwszą nd. miesiąca 9.00–19.00, które zajmuje pięć pałaców z XIII i XIV w. w stylu katalońskiego gotyku. Otwarto je już w 1963 r. dzięki przyjacielowi Picassa – katalońskiemu pisarzowi i poecie Jaume Sabartés, który ofiarował miastu swoją kolekcję dzieł artysty. Kolejne prace podarował już sam Picasso. Muzeum gromadzące ponad 3800 dzieł pokazuje bliski związek artysty z Barceloną, który rozpoczął się w młodości, ale trwał do końca jego życia. Picasso mówił o Barcelonie: „Tam zaczęło się wszystko, tam jest miejsce, gdzie zrozumiałem, dokąd będę mógł dojść”.

Pablo Picasso – twórczość i Barcelona

Pablo Picasso (1881–1973), reprezentujący czołówkę najwybitniejszych artystów XX w., był twórcą wszechstronnym – malarzem, rzeźbiarzem, grafikiem i ceramikiem. W pracy korzystał z ołówka, farb olejnych, akwarel, kredek, węgla, gipsu, kamienia, metalu, różnych odpadów. Najbardziej znany jest jako twórca kubizmu, który wykreował wspólnie z Georgem Braque. Pablo Picasso przyszedł na świat w Maladze w Andaluzji jako syn Jose Ruiza Blasco i Marii Picasso López, której nazwiskiem panieńskim posługiwał się później. Ojciec był nauczycielem rysunku i to on pierwszy dostrzegł talent u chłopca, a później motywował go do pracy i dawał pierwsze lekcje rysunku. Kiedy Picasso miał 10 lat, jego rodzina przeprowadziła się do La Coruña – miasta w Galicji na północy Hiszpanii, a w 1895 r. do Barcelony, gdzie jego ojciec otrzymał posadę nauczyciela w Szkole Sztuk Pięknych. Picasso mieszkał na stałe w Barcelonie (przy Carrer de la Mercè 3 w dzielnicy gotyckiej) jedynie do 1904 r., ale był to niezwykle ważny okres w kształtowaniu się stylu i duszy młodego artysty, zwłaszcza dzięki kontaktom z tamtejszą awangardą artystyczną i intelektualną miasta. Jednym z miejsc, gdzie przesiedływał młody Picasso, była kawiarnia „Els

Quatre Gats” – miejsce spotkań katalońskiej bohemy pod koniec XIX w. Tutaj też zorganizował swoją pierwszą wystawę rysunków, która otrzymała rewelacyjne recenzje, w tym we wpływowym dzienniku „La Vanguardia”. Pierwsze obrazy artysta zaczął podpisywać nazwiskiem matki, gdyż lepiej brzmiało i pasowało do jego image’u.

Picasso

W 1900 r. Picasso po raz pierwszy ruszył w podróż do Paryża, który jak magnes przyciągał i kreował największych artystów. Przez kilka lat podróżował między Barceloną a Paryżem, do którego przeprowadził się na stałe w 1904 r., już do końca życia mieszkając i tworząc we Francji, gdzie prze-

obraził się w znanego i dobrze zarabiającego artystę.

Historycy sztuki dzielą jego twórczość na kilka etapów: 1901–04 – „okres niebieski”, 1904–06 – „okres różowy”, a rok 1907 zwiastował już okres kubizmu, później postkubizmu i dalszych ciągłych awangardowych poszukiwań twórczych. Prywatnie Picasso był prawdziwym tytanem pracy, człowiekiem nowoczesnym, nie raz zrywającym z tradycją i powszechnymi zasadami, a także mężczyzną wyjątkowo wrażliwym na kobiecie wdzięki, który przez całe życie rozkochiwał w sobie nowe muzy i towarzyszkę życia.

Costa Dorada i delta Ebro

Costa Daurada (w jęz. hiszp. Costa Dorada) to „złote wybrzeże”, którego nazwa kojarzy się z kolorem piasku, błyszczącym w słońcu, skontrastowanym z błękitnym kolorem morza i przejrzystym niebem. Rzeczywiście ze względu na niską wilgotność powietrza niebo nad Costa Dorada jest niezwykle czyste, niemal bezchmurne i intensywnie błękitne, co region zawdzięcza suchym wiatrom: w zimie północno-zachodnim jak mistral, a latem bryzom południowo-zachodnim. Costa Dorada ciągnie się przez 92 km pomiędzy Costa de Garraf a deltą i doliną rzeki Ebro. Łagodne, w większości piaszczyste wybrzeże, gdzieś niedaleko jedynie urozmaicone formami skalnymi, ku interiorze przechodzi w górsko-wyżynne pasma należące do Gór Katalońskich – Cordillera Costero Catalana. Nie ma tu tak eksponowanych, urwistych brzegów i skalistych zatok jak na Costa Brava, a łagodne i spokojne

plaże przyciągają głównie wczasowiczów z Katalonii i Hiszpanii. Można znaleźć miejsca zaciszne i oddalone od zgiełku turystycznych kurortów północnej Katalonii.

Stolicą Costa Dorada, a jednocześnie całej prowincji, jest zabytkowe miasto **Tarragona**, dawna rzymska kolonia Tàrraco, której starożytne zabytki wpisano na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Bodaj najbardziej charakterystycznym obrazkiem z folderów o Costa Dorada jest amfiteatr rzymski Tarragony z widokiem na błękitne morze.

Centrum gospodarczym i demograficznym regionu jest trójkąt miast Tarragona – Reus – Salou. **Salou** jest największym kurortem nadmorskim wybrzeża. Z kolei **Reus**, nieco oddalony od morza, to nie tylko główne centrum handlowo-gospodarcze, ale także niezwykle żywy ośrodek kulturalny i intelektualny Katalonii, z bogatym

▼ *Els Munts – Altafulla*

Kup książkę

Poleć książkę

dziedzictwem katalońskiej secesji, miejscem działalności słynnego architekta epoki Lluís Domènech i Montaner. W Reus spędził dzieciństwo również Antoni Gaudí, a przy głównym placu mieści się imponujące Centrum Gaudiego.

Mieszkańcy mówią, że kolory Costa Dorada, poza złotym, to także barwy ziemi interioru – wszelkie możliwe odcienie brązu i zieleni, które odnajdziemy w porastających wzgórz lasach pełnych pini, dębów zimozielonych i szarańczynów ze strąkami zwany chlebem świętojańskim, a także sadach migdałowców i oliwek oraz winnicach. A w dolinach i do zboczy gór przyklejone są małe kamienne wioski – miasteczka publos, gdzie czas jakby zatrzymał się w mijającym wieku temu. Pośród nich znajdziemy takie perełki architektury jak **cysterski klasztor Najświętszej Marii Panny w Poblet**, wpisany na Listę UNESCO, otoczony opieką i patronatem królów Aragonii.

Południowy kraniec Katalonii i prowincji Tarragona tworzy dolina i delta rzeki Ebro, drugiej co do długości w Hiszpanii. Niezwykle malowniczy jest korytarz rzeki meandrującej pośród zielonych wzgórz z zabytkowymi miasteczkami i twierdzami, na czele z Miravet. Ebro wpada do Morza

▲ Logo Costa Daurada

Śródziemnego szeroką deltą z **Parkiem Przyrodniczym Delta de L'Ebre** – krajobraz tego zakątka tworzą pola ryżowe, mokradła nadmorskie, które zamieszkuje lub odwiedza w czasie migracji 330 gatunków ptaków, oraz dzikie piaszczyste plaże z nadmorskimi ruchomymi wydhami.

★ TARRAGONA I OKOLICE

Zabytkowe miasto **TARRAGONA**, położone na wzgórzu wysokości 69 m n.p.m. nad wybrzeżem, jest stolicą Costa Dorada (zamieszkuje je ok. 133 tys. osób). Pierwsi osiedlili się w regionie Iberowie, później Kartagińczycy, a w III w. p.n.e. ziemie te – jak i cały Półwysep Iberyjski – weszły w orbitę wpływów rzymskich na skutek wojen, które republika rzymska toczyła z Kartaginą w tej części regionu śródziemnomorskiego. W Tarragonie zachowały się liczne pamiątki po mieście Tàrraco, zwanym też *Colonia Iulia Victrix*

▼ Platja de Creixell z naturalnymi wydhami

▲ Antyczne Tàrraco założyli Rzymianie

Tarraconensis, założonym w 218 r. p.n.e., które było stolicą jednej z trzech prowincji rzymskich na Półwyspie Iberyjskim – *Hispania Citerior* (lub *Tarraconensis*). W czasie największego rozkwitu miasto biło własną monetę i cieszyło się licznymi przywilejami jako zamorska i cesarska stolica Imperium Romanum. Po upadku Cesarstwa Rzymskiego w 406 r. Tarragonę zdobyli Swebowie i Wandalowie, a w 416 r. Wizygoci. W początkach VIII w. wkroczyli do niej Maurowie, a w 1116 r. została odbita z ich rąk przez chrześcijan pod wodzą Ramóna Berenguera III. W XII w. wyrosło średniowieczne, bogate miasto na ruinach dawnego Tàrraco.

Współczesna Tarragona to centrum kultury i sztuki, najczęściej odwiedzane miasto południowej Katalonii. Mieszkańcy pielęgnują prastare tradycje, zwłaszcza wznoszenie pomników-zamków z ludzi stojących jeden na drugim – **Concurs de Castells** można zobaczyć w pierwszą niedzielę października. Trafienie tu podczas jednego z katalońskich czy lokalnych świąt jest prawdziwą przygodą i niezapomnianym przeżyciem (zob. *Kalendarz fiest*).

Zwiedzanie starówki – La Part Alta

Zwiedzanie Tarragony warto zacząć od położonej na wzgórzu średniowiecznej starówki ★ **La Part Alta**. Powstała w XII w. na pozostałościach miasta rzymskiego, a jej część otoczona jest murami, których fragmenty i fundamenty pochodzą z czasów Imperium Romanum. Urozmaiceniem spaceru – można nawet rzec „magicznym” – jest świadomość, że kroczymy po starożytnym mieście, gdzie niemal na każdym kroku zaskakuje nas jakiś fragment dawnego placu, świątyni, kolumny czy budynku użyteczności publicznej z czasów Cesarstwa Rzymskiego.

Sercem miasta jest **katedra** ⓘ **Catedral de Santa Maria de Tarragona**; www.catedraldetarragona.com; czynne lato: pn.–sb. 10.00–20.00, nd. i św. 15.00–20.00, jesień i wiosna: pn.–sb. 10.00–19.00, zima: 10.00–17.00, sb. dp 19.00; wstęp do katedry, klasztoru, skarbcza i muzeum 5 EUR, bilet ulgowy 3 EUR, dzieci poniżej 7 l. gratis, przy Plaça de la Seu z XII–XIV w., którą wzniesiono w miejscu, gdzie w czasach rzymskich stała świątynia poświęcona cesarzowi Oktawianowi

Augustowi – resztki świątyni Temple (*re-cinte de culte*) można zobaczyć na terenie klasztoru. Architektura katedry reprezentuje przejście pomiędzy stylem romańskim, w którym rozpoczęto budowę, a gotyckim, w którym ją kontynuowano. Miała to być świątynia pełniąca także funkcje obronne. Konsekwrowana w 1331 r., pozostała niedokończona ze względu na wybuch epidemii dżumy. Prace przy świątyni kontynuowano jeszcze w XIV i XVIII w. W jej wnętrzu zobaczymy kaplice w stylu renesansowym i barokowym. Najpiękniejsza jest fasada główna ze zdobnym portalem i rzeźbami wybitnego gotyckiego artysty Jaumego Cascalls. W tympanonie – górnej części portalu – zobaczymy relief przedstawiający Sąd Ostateczny z Chrystusem i dwoma aniołami. Łuki portalu zakończone

są rzeźbami apostołów i proroków. Brama główna wykonana z kutego żelaza pochodzi z XV w.; filar pośrodku niej zdobi rzeźba Matki Boskiej przyjmującej wiernych. Świątynia zbudowana jest na planie krzyża łacińskiego z trzema nawami oraz nawą poprzeczną (transeptem). Ośmioboczna dzwonnica wieńcząca nawę główną, wzniesiona w XIII w., ma 12 m wysokości. We wnętrzu na największą uwagę zasługuje główna kaplica w prezbiterium z oryginalną nastawą ołtarzową – cennym dziełem sztuki katalońskiego gotyku, wykonaną przez wybitnego rzeźbiarza z XV w. – Pere Joana. Ołtarz wykonany z polichromowanego alabastru przedstawia sceny z życia św. Tekli, patronki Tarragony, a w centralnej części zobaczymy wizerunek Matki Boskiej z Dzieciątkiem.

▲ W uliczkach Tarragony

Część katedry tworzy romański klasztor z krużgankami i ogrodami, gdzie znajduje się także wejście do świątyni i do **Muzeum Diecezjalnego (Museu Diocesà)** z bogatą kolekcją dzieł sztuki religijnej od średniowiecza po współczesność, a także wykopaliska archeologiczne z czasów rzymskich, które tu odkryto.

Naprzeciwko bocznej ściany katedry przy Carrer de les Coques zwróćmy uwagę na fasadę średniowiecznego **szpitala miejskiego (Antic Hospital de Santa Tecla)**, zbudowanego w XII–XIV w. w stylu romańskim i gotyckim – dzisiaj jest siedzibą władz Comarki Tarragony. Natomiast w kamienicy obok schodów prowadzących do katedry przy Carrer de Merceria wyróżniają się gotyckie podcienia **Voltes Gòtiques** z XIV w.

Główna ulica starego miasta – Carrer Major wraz z jej przedłużeniem – krętą malowniczą uliczką Baixada Misericòrdia – zaprowadzi nas na **główny plac (Plaça de la Font)** z urzędem miasta **Ajuntament**. W tujejszych kawiarniach i restauracjach koncentruje się lokalne życie towarzyskie i odbywają się najważniejsze święta Tarragony.

W pobliżu zaglądniijmy jeszcze na mały **placyk (Plaça dels Sedassos)**, przy którym ma swój warsztat kataloński artysta malarz muralista Carles Arola Vera, pochodzący z Barcelony. Pomalował on tu boczną ścianę kamienicy, improwizując XIX-wieczną fasadę i w interesujący sposób łącząc zabytkowy klimat dzielnicy ze sztuką współczesną (www.carlesarola.com). W La Part Alta, w okolicach Plaça del Àngels, zachowały się pozostałości

po średniowiecznej dzielnicy żydowskiej **Call Jueu** z XIV w., która powstała blisko pałacu królewskiego, gdyż Żydzi cieszyli się wówczas królewskimi przywilejami.

Miłośnikom sztuki można polecić **Muzeum Sztuki Współczesnej** **Museu d'Art Modern**, c. de Santa Anna 8; www.diputaciódetarragona.cat/mamt; wstęp wolny, zajmujące trzy XVIII-wieczne kamienice. Ekspozuje dzieła artystów pochodzących z regionu lub związanych z Tarragoną.

Spacer po antycznym Tàrraco

W Part Alta zobaczymy znaczną część zabytków rzymskich wpisanych na Listę UNESCO –   **Conjunt arqueològic Romà de Tàrraco**. Poznawanie rzymskiego miasta warto zacząć od przyglądnięcia się **makiecie starożytnego Tàrraco (Maqueta Tàrraco Romana)**, która rekonstruuje miasto z czasu jego największego rozkwitu w II w. **część Muzeum Historii Tarragony MHT**, c. Volta de Pallol bez nr.; wstęp wolny.

Przy Plaça del Pallol zachowały się pozostałości **Fòrum Provincial** (I w.) – najważniejszego publicznego placu miasta rzymskiego, który był centrum politycznym, religijnym i handlowym. Ogromny plac o prostokątnym kształcie ozdobiony galeriami kolumn zajmował większość dzisiejszej starówki.

Warto udać się na spacer ścieżką archeologiczną wzdłuż murów miejskich: Murallas Romanes z III–II w. p.n.e. – **Passeig Arqueològic** **Av. Catalunya przy Portal del Roser**, zob. ramka. Mury antycznego miasta miały 3500 m długości, z czego zachowało się 1100 m, w tym trzy wieże: Torre del Arquebisbe, Torre del Cabiscot i Torre de Minerva z rzymskimi inskrypcjami. Mury zostały przebudowane w średniowieczu i później w XVI–XVII w. oraz poszerzone m.in. o bastiony.

Przy Plaça del Forum zobaczymy kołne pozostałości po Fòrum Provincial (I w.).

Zabytki antycznego Tarraco – Muzeum Historii Tarragony MHT

Passeig Arqueològic, Circ-Pretori Romà, Amfiteatre i Fòrum de la Colònia pn. 9.00–15.00, wt.–sb. 9.00–21.00, nd. i św. 9.00–15.00, pozostałe dni wt.–sb. 9.00–19.00, nd. i św. 9.00–15.00.

Casa Canals (c. d'en Grenada 11) i **Casa Castellarnau** (c.de Cavallers 14) wymagana rezerwacja. Wstęp do każdego zabytku 3,30 EUR, bilet ulgowy 1,70 EUR, dzieci do 16 lat gratis, bilet do wszystkich zabytków 6,80 EUR; www.tarragonaturisme.cat.

Z centrum administracyjnego antycznego Tàrraco i całej rzymskiej prowincji zachowały się tu narożne fragmenty budynku.

Warto zwiedzić niesamowity zespół **Cyrku i Pretorium Rzymskiego (Circ-Pretori Romà)** z I w. **wejście od Plaça dei Rei bez nr. oraz Rambla Vella bez nr., zob. ramka**. Plac centralny miasta rzymskiego otoczony był budynkami z galerią kolumn (portykami), a w jednym z rogów placu wznosiło się Pretorium (Pretori Romà). Zwiedzimy trzy poziomy zachowanej wieży budynku, podziwiając rzymskie sklepienia, a na najwyższym piętrze gotycką salę z XIV w. W wieży znajdowały się schody, które umożliwiały przejście z dolnego miasta na Forum Provincial, z którym połączone było podziemnymi korytarzami. Cyrk Rzymski wzniesiono pod koniec I w. za czasów cesarza Domicjana (51–96) z dynastii Flawiuszy (który znany był z autokratycznych rządów i terroru). Miał wymiary ok. 325 m długości i 100–115 m szerokości i mógł pomieścić 30 tys. widzów. Na tutejszym hipodromie odbywały się wyścigi kwadryg – wozów dwukołowych

zaprężonych w cztery konie – ulubionego widowiska świata rzymskiego.

Wreszcie najbardziej charakterystycznym i najchętniej fotografowanym zabytkiem rzymskim w centrum miasta jest **Amfiteatr Rzymski (Amfiteatre Romà)** z widokiem na morze – z II w. **i Parc del Miracle, zob. ramka.** Położony na stromej skarpie przy wybrzeżu amfiteatr o eliptycznym kształcie mierzył 109 na 86,5 m i mógł pomieścić ok. 14 tys. widzów. Na arenie odbywały się walki gladiatorów oraz zwierząt drapieżnych, a także publiczne egzekucje – w 259 r. został tu spalony żywcem biskup Fruktuozus z Tarragony ze swoimi diakonami – Auguriuszem i Eulogiuszem.

Godne polecenia jest odwiedzenie **Narodowego Muzeum Archeologicznego Tarragony MNAT** **i Museu Nacional Arqueològic de Tarragona MNAT, Plaça dei Rei 5; www.mnat.cat; czynne I–V i X–XII, wt.–sb. 9.30–18.00, nd. i św. 10.00–14.00;**

VI–IX, wt.–sb. 9.30–20.30, nd. i św. 10.00–14.00; wstęp 4,50 EUR, bilet ulgowy 3,50 EUR, osoby do 8 l. gratis, w cenie zwiedzanie **Museu i Necrópolis Paleocristians.** Czeka nas ciekawa podróż przez historię starożytnego miasta rzymskiego, przez którą poprowadzą odnalezione w czasie wykopalisk pamiątki – fragmenty budynków, kolumny, rzeźby imperatorów i bogów rzymskich, mozaiki, monety, ceramika i mnóstwo innych zabytkowych eksponatów. Przy muzeum stoi monumentalna rzeźba cesarza Oktawiana Augusta patrzącego w stronę morza i *Vía Augusta*, który w 27 r. p.n.e. uczynił z Tarragony stolicę rzymskiej prowincji *Hispania Citerior Tarraconensis*.

Niedaleko głównego targu Tarragony – Mercat Central przy Carrer Lleida zobaczymy pozostałości **Fòrum Local** **i Foro de la Colonia, zob. ramka, z 30 r. p.n.e.** Było to centrum religijne i społeczne miasta składające się z placu otoczonego budynkami

▼ Muralles Romanes

Kup książkę

Poleć książkę

użytku publicznego (jak świątynie, sklepy) oraz rzeźbami ważnych osobistości dla miasta i historii Rzymu.

Już na obrzeżach centrum zachowała się nekropolia paleochrześcijańska z 2. poł. III w. – **Museu i Necrópolis Paleocristians**

📍 **Av. Ramón i Cajal 78, część MNAT**, która rozrastała się od czasu pochowania tu biskupa Fruktuozusa spalonego żywcem na arenie teatru. W czasie prac przy budowie fabryki tytoniu w 1923 r. odkryto tu ponad 2 tys. grobów. W muzeum można dowiedzieć się o zwyczajach i ceremoniach pogrzebowych w epoce rzymskiej.

Inne ciekawe miejsca w centrum miasta

Interesująca jest część Tarragony położona w okolicach tętniącej życiem Rambli – **Rambla Nova** – ta część miasta nazywana jest **Eixample tarraconese** w nawiązaniu do barcelońskiej secesyjnej dzielnicy Eixample. Rambla, główna promenada z pasażem pieszym, kończy się tarasem z pięknymi widokami na port, amfiteatr rzymski i wybrzeże z Platja del Miracle. Taras widokowy **Balcó del Mediterrani** wznoszący się 40 m n.p.m. jest ulubionym miejscem spotkań tarragńczyków. Przy Rambla Nova zobaczymy oryginalny pomnik naturalnej wielkości w hołdzie Castellera, ludzi wznoszących pomniki-zamki – **Monument als Castells**.

W pobliżu Rambli warto zaglądnąć na główny targ miasta – secesyjny **Mercat Central** z 1915 r. przy Plaça de Corsini, projektu Josepa Maria Pujol 📍 www.tarragona-mercat.cat, czynny pn.–sb. 7.30–14.00, w pt. także 17.30–20.30.

Zagłównijmy też do **Port de Tarragona** i rybackiej dzielnicy **El Serrallo**, gdzie znajdziemy największy wybór restauracji serwujących tradycyjne dania kuchni morskiej, jak: *cassola de romesco* (zob. *Kuchnia*) albo *arros-sejat* (*rossejat d'arros*) – typowe danie rybaków, które przyrządzali na kutrach – suchy ryż najpierw dusi się na patelni w oliwie, aż stanie się przeźroczysty, a dopiero później w wywarze rosółowym lub wodzie. Można zwiedzić też **Muzeum Portu** 📍 **Museu del Port de Tarragona, c. Refugi 2, Moll de Costa**, gdzie prezentowana jest fascynująca historia związków Tarragony z morzem.

Plaże

Główna półkilometrowa **Platja del Miracle (Comandància)** leży u stóp ruin amfiteatru i odcięta jest od starego miasta przez linię kolejową i ruchliwą aleję 📍 **strzeżona, dostępna dla os. niepełnosprawnych, prysznic, bar-kafeteria, plac zabaw**. Na północ od centrum Tarragony na wybrzeżu aż do miejscowości Tamarit rozłożyło się kilka ładnych piaszczystych plaż. Około 2 km na północ od portu Tarragony można odpoczywać na **Platja de**

Zabytki rzymskie w okolicach Tarragony

♦ **Villa Romana de Centcelles** z II–IV w.

📍 **Constantí**, 4 km od Tarragony, część Narodowego Muzeum Archeologicznego Tarragony MNAT. Zachowało się m.in. mauzoleum z IV w. z kopułą udekorowaną mozaiką przedstawiającą sceny z polowania, a także sceny biblijne. Mógł tu być pochowany biskup lub inna osobistość kościoła chrześcijańskiego z lokalnej arystokracji.

♦ **Aqüeducte de les Ferreres** z I w.

p.n.e. 📍 **Pont del Diable**, droga N-240 w kierunku Lleidy, 4 km od Tarragony, część Muzeum MHT, zabytek na wolnym powietrzu. Akwedukt rzymski, zwany Mostem Diabła, jest fragmentem systemu kanalizacji służącego do transportu wody do miasta z rzeki Francolí. Zachowany odcinek akweduktu mierzy 217 m długości, 27 m wysokości i 2 m szerokości, górna część ma 25 łuków, dolna 11.

♦ **Torre dels Escipions** z I w. 📍 droga

N-340 w kierunku Barcelony, 6 km od Tarragony, zabytek na wolnym powietrzu. W czasach rzymskich chowano ludzi blisko dróg, poza granicami miasta. Grobowiec w formie wieży zwieńczony był piramidą, która się nie zachowała. Widoczne są trzy części – „piętra” wieży o łącznej wysokości 9,17 m. W części centralnej zachowały się dwie figury – jedna z nich przedstawia frygijskiego boga śmierci Attisa.

♦ **Pedra del Mèdol** 📍 droga N-340

w kierunku Barcelony, 8 km od Tarragony, Àrea de Servicio del Mèdol, Muzeum MHT. W tym starożytnym kamieniołomie wydobyto ok. 50 tys. m³ wapienia miocenijskiego złotego koloru,

z którego wzniesiono większość budowli antycznego Tárraco. Bloki kamienne transportowano do miasta drogą Via Hercúlea, która później znana była jako Via Augusta.

♦ **Villa Romana dels Munts** z I–III w.

📍 **Passeig del Fortí bez nr.**, Altafulla, 14 km od Tarragony, Muzeum MNAT. Wioska rzymska i rezydencja Caiusa Valeriusa Avitusa powstała w I w. i była zamieszkała prawdopodobnie do ok. V w. Widoczne są cysterny zaopatrujące w wodę, strefa mieszkalna i termy. Odnaleziono tu bogate rzeźby, posadzki, obrazy ścienne, mozaiki i kolumny z marmuru świadczące o zaможności i wysokiej randze właścicieli. W soboty w sezonie letnim po zonie archeologicznej oprowadza para przebrana za Caiusa i jego żonę Faustynę, a dwugodzinna wycieczka kończy się degustacją wina i owoców.

♦ **Arc de Barà** z I w. p.n.e. 📍 droga N-340,

Roda de Barà, 20 km od Tarragony, zabytek na wolnym powietrzu. Łuk honorowy poświęcony cesarzowi Oktawianowi Augustowi wzniesiony został pod koniec I w. p.n.e. przy Via Augusta.

▲ Fragment rzymskiej mozaiki

la Arrabassada, mającej ponad pół kilometra długości i infrastrukturę do sportów plażowych ⓘ **strzeżona, dostępna dla os. niepełnosprawnych, prysznic, bar-kafeteria, restauracja, błękitna flaga**. Najdłuższa plaża w okolicy to prawie trzykilometrowa **Platja Llarga**, położona około 5 km od centrum Tarragony, także przystosowana do uprawiania

sportów plażowych ⓘ **strzeżona, dostępna dla osób niepełnosprawnych, prysznic, wynajem leżaków i parasoli, bar-kafeteria, restauracja, w pobliżu kemping Platja Llarga**. W okolicy w zatoczkach znajdziemy kilka mniejszych, dostępnych pieszo, naturalnych plaż nudystów, np. **Cala Fonda** czy **Cala de la Roca Plana**.

Informacja turystyczna

Całoroczny punkt informacji mieści się na starówce przy c. Major 37; www.tarragonaturisme.cat. Dostaniemy tu mapkę miasta, informacje o zabytkach UNESCO, imprezach, kupimy bilet na kolejkę turystyczną etc. Inne punkty mieszczą się przy Rambla Nova oraz Camp de Mart. Przy c. de Fortuny 4 znajdziemy biuro informacji Katalonii.

Dojazd i połączenia

◆ **Estació de trens**, Passeig d'Espanya – stacja kolejowa RENFE mieści się 5 min drogi pieszo od centrum miasta, stromymi schodami Baixada de Toro dostaniemy się tu do Rambli. Tarragona leży na linii kolejowej Barcelona – Reus – Ribarroja oraz Barcelona – Tortosa (z Barcelony

średnio 2 pociągi na godz., podróż trwa 1 godz. i 5 min).

- ◆ **Terminal d'autobusos**, Pl. Imperial Tarraco – dworzec autobusowy położony jest 10–15 min drogi pieszo od ścisłego centrum miasta. Dworzec obsługuje kilka prywatnych linii, które prowadzą przejazdy z/do Barcelony i wielu innych miast Katalonii, a także do Saragossy i Madrytu, Walencji oraz na lotnisko w Reus.
- ◆ **Pociąg turystyczny Tarraco Trenet Turístic** z audioprzewodnikiem ma główny przystanek przy końcu Rambla Vella, u wylotu z Passeig de les Palmeres (www.terracotren.com); wycieczka 7 EUR, dzieci 2–12 lat 4 EUR.
- ◆ **Taksówki**: Radio Taxi, tel.: +34 977 221414, +34 977 236064.

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Katalonia

swoją wyjątkowość zawdzięcza absolutnie niepowtarzalnej Barcelonie, fascynującej dziełami Gaudiego i Dalego, setkom malowniczych plaż wcinających się w urwiste wybrzeże, pejzażom ośnieżonych Pirenejów z położonym wysoko na górze klasztorem w masywie Montserrat. Nieco dalej od zgiełku turystycznych szlaków oczarują nas urokliwe miasteczka, ciche porty i przytulne knajpki. Wypoczynek w Katalonii z pewnością poprawi samopoczucie i na długo pobudzi wyobraźnię!

Instrukcję pobrania wersji elektronicznej przewodnika znajdziesz na ostatniej stronie książki!

- *Modernisme catalán*
- Trójkąt Dalego
- Nadmorskie miasteczka
- Piaszczyste plaże
- Wyniosłe masywy górskie
- *Oli, vi i amici*

Sprawdź najnowsze promocje:
 ➤ <http://bezdroza.pl/promocje>
 Przewodniki najchętniej czytane:
 ➤ <http://bezdroza.pl/bestsellery>
 Zamów informator podróżniczy:
 ➤ <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
 ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
 tel.: 32 230 98 63
 e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-2368-1

9 788328 323681 >

Cena 24,90 zł

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900